

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В даній роботі було розглянуто актуальність удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємств як на макро-, так і на мікрорівні. Розглянуто взаємодію механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства з зовнішнім середовищем та проаналізовано його залежність від зовнішніх чинників. Розроблено концептуальну схему гнучкого управління системою економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека, гнучке управління, механізм, схема, менеджмент.

Abstract. This work considered the importance of improving the management of economic security of enterprises at both the macro and micro levels. The interaction of the mechanism of ensuring the economic security of the industrial enterprise with the external environment was considered and its dependence on external factors was analyzed. A conceptual scheme of flexible management of the enterprise's economic security system has been developed.

Keywords: economic security, flexible management, mechanism, scheme, management.

Вступ

Удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємства вважається надзвичайно важливим аспектом як на макро-, так і на мікрорівні, оскільки від цього залежить ефективне функціонування підприємств та стабільність економіки в цілому.

На макрорівні, удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємств впливає на загальну економічну стабільність країни. Економічна безпека підприємств є одним із ключових чинників, що впливають на економічну стійкість та конкурентоспроможність держави. Умови стабільної економічної безпеки підприємств сприяють збалансованому економічному розвитку, привабливості для інвесторів та забезпеченню соціальної стабільності.

На мікрорівні, удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємства має безпосередній вплив на його діяльність [1]. Економічна безпека включає в себе заходи, спрямовані на мінімізацію ризиків та забезпечення стабільності фінансового стану підприємства. Ефективне управління цими процесами дозволяє забезпечити надійність виробництва, зберегти фінансову стабільність та конкурентоспроможність на ринку.

Актуальність проблеми удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємств в Україні набуває особливого значення в умовах сучасних економічних та соціально-політичних викликів. Зокрема, урахуваючи воєнний стан, який може створити додаткові ризики для підприємств та загрожувати їхньому економічному благополуччю. Стійке функціонування підприємств в умовах кризи та неспокійного економічного середовища вимагає виваженого та ефективного підходу до управління економічною безпекою.

Результати дослідження

У контексті викликів, пов'язаних з воєнним станом, необхідно акцентувати увагу на вдосконаленні стратегій управління ризиками та адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Застосування інноваційних методів та технологій у сфері менеджменту дозволить підприємствам оптимізувати процеси, забезпечити стійкість та зберегти економічну безпеку.

Пропонується розглядати економічну безпеку підприємства як складову загальної національної безпеки, розробляти стратегії протидії економічним загрозам та вдосконалювати механізми реагування на економічні кризи та воєнний стан.

Вплив механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства на його функціонування орієнтований на взаємодію з зовнішнім середовищем та залежить від зовнішніх чинників [2, 3]. Основна мета цього механізму полягає у створенні та реалізації умов, спрямованих на

забезпечення економічної стійкості підприємства. Ці умови визначаються на основі критеріїв економічної безпеки та її рівня. В контексті забезпечення економічної безпеки необхідно провести аналіз факторів, які впливають на стійкість соціально-економічного розвитку промислового підприємства та його майбутній розвиток [3]. У цьому відношенні механізм забезпечення економічної безпеки промислових підприємств, базуючись на застосуванні інструментів гнучкого управління, включає в себе відповідні цілі, завдання, методи та інструменти. Схема гнучкого управління системою економічної безпеки підприємств і їх взаємозв'язок представлені на рисунку 1.

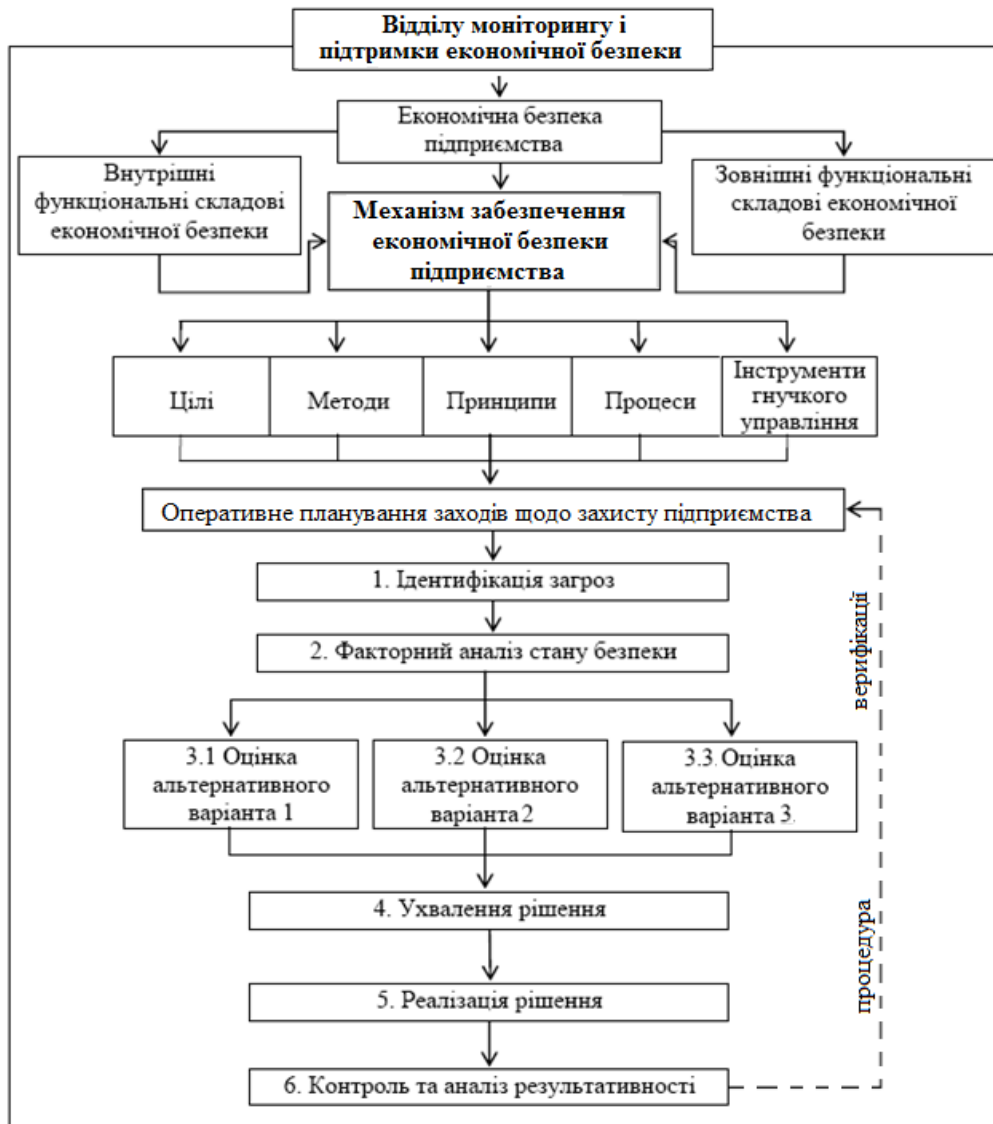

Рис. 1 – Концептуальна схема гнучкого управління системою економічної безпеки підприємства (опрацьовано на основі [2, 3])

У представленій схемі, як і в безпосередній реалізації процесів забезпечення економічної безпеки, відіграє важливу роль відділ моніторингу і підтримки економічної безпеки, що є ключовим "драйвером" безпекоорієнтованого управління в цілому. Працівники цього відділу, взаємодіючи з управлінцями різних рівнів, створюють необхідний імпульс для запуску механізму, який враховує специфіку та потреби функціональних складових економічної безпеки. Даний механізм включає в себе відповідні цілі та принципи, а також використання специфічних методів та інструментів гнучкого управління.

Далі формується оперативний перелік заходів до реалізації захисних процедур, який передбачає ідентифікацію загроз та факторний аналіз стану безпеки, оцінювання наслідків реалізації альтернативних варіантів ухвалення можливих рішень. Оптимальний варіант обирається, наприклад, за допомогою нейронних мереж та відповідної моделі, після чого рішення ухвалюється. Після реалізації рішення відбуваються процеси його контролю і оцінки результативності. Головним результатом є

достатній рівень економічної безпеки підприємства, який досягається шляхом нівелювання загроз та застосування превентивних заходів.

Гнучкість управління передбачає систематичний аналіз альтернативних управлінських рішень і пошук оптимальних шляхів розвитку підприємства та системи економічної безпеки. У зв'язку з цим реалізується новий цикл щодо розробки переліку заходів з реалізації захисних процедур відповідно до існуючої ситуації.

Представлена схема у спрощеному вигляді надає розуміння функціонування загальної системи економічної безпеки підприємства за умов дотримання принципів гнучкості у прийнятті управлінських рішень, що, в свою чергу, дозволяє менеджменту шукати нові підходи у попередженні негативних проявів загроз та шляхи мінімізації ризиків в управлінській діяльності. Зазначимо, що перелік методів та інструментів постійно розширюється з урахуванням нових можливостей інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підприємств.

Висновки

Таким чином, удосконалення менеджменту економічної безпеки підприємства має важливе значення як для економічної стабільності держави в цілому, так і для забезпечення ефективної та стійкої діяльності самого підприємства. Аналіз показав, що ефективне функціонування підприємств та стабільність економіки в цілому залежать від цього аспекту. На макрорівні управління економічною безпекою впливає на загальну економічну стабільність країни, що є важливим для її конкурентоспроможності та соціальної стабільності. На мікрорівні ефективне управління економічною безпекою дозволяє підприємствам забезпечити стабільність виробництва та фінансову стійкість.

Результати дослідження свідчать, що для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно акцентувати увагу на вдосконаленні стратегій управління ризиками та використанні інноваційних методів і технологій. Пропонується розглядати економічну безпеку підприємства як складову загальної національної безпеки, що вимагає розробки стратегій протидії економічним загрозам та вдосконалення механізмів реагування на економічні кризи та воєнний стан.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лесько О.Й., Причепя І.В., Лесько Т.В. Напрямки підвищення ефективності менеджменту підприємства за сучасних умов. Технологічний аудит та резерви виробництва. №4/4(36), 2017. № 97. К40. С. 9-15.
2. Драгун А.О. Визначення системи чинників, що впливають на економічну безпеку підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 34. 2020. С. 64-71.
3. Любохинець Л. С. Функціонування механізму забезпечення економічної безпеки промислових підприємств на основі використання інструментів гнучкого управління. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. № 1. Т. 7. С. 188–196.

Лесько Олександр Йосипович – канд. екон. наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: lesko@vntu.edu.ua.

Іщенко Г.С. – студент групи 1 МПОУ-22м факультету Менеджменту та Інформаційної Безпеки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Lesko Oleksandr – Dr. Sc. (Eng.), Professor, Head of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Ishchenko G.S. – master, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.